

До Научното жури
назначено със Заповед № 706/28.09.2020 г.
на Ректора на ВСУ „Черноризец Храбър“
проф. д-р Петър Христов

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Симеон Владимиров Тасев

по дисертационен труд

„Специални способности за установяване и оспорване на произхода от бащата“

на Мария Петрова Петрова

докторант на самостоятелна подготовка в катедра „Правни науки“

при Юридическия факултет на Варненски свободен университет „Черноризец Храбър“

за получаване на образователна и научна степен „доктор“

по професионално направление 3.6 „Право“ (Гражданско и семейно право)

Уважаеми членове на Научното жури,

Със заповед № 723/05.04.2018 г. на ректора на ВСУ „Черноризец Храбър“, Мария Петрова Петрова е зачислена като докторант на самостоятелна подготовка към Катедра „Правни науки“, с тема на дисертационния труд „Специални способности за установяване и оспорване на произхода от бащата“. Положила е успешно докторантските си изпити по базовия и специализирания модул по индивидуалния план за придобиване на образователна и научна степен „доктор“.

Дисертационният труд „Специални способности за установяване и оспорване на произхода от бащата“ е с общ обем от 342 страници, включително съдържание, библиография с 297 заглавия на български език и 55 – на чужд език, 24 Интернет източници и приложение – сравнителна таблица на правната уредба на произхода. В структурно отношение трудът включва: увод, три глави (всяка от които съдържа отделни параграфи и точки) и заключение.

В увода на дисертационния труд докторантът е обосновал актуалността на изследването, посочил е неговия обект, предмет и цел. Изложена е тезата на труда и неговата практическа значимост от гледна точка на установения или неустановения произход на децата и произтичащите от това правни последици. Подчертана е необходимостта от осъвременяване и съобразяване на вътрешното ни законодателство с нормите на международните актове, както и с

актовете и съдебната практика на Европейския съюз. Изтъкната е необходимостта от непрекъснато изследване на проблемите на произхода от бащата, въпреки постигнатото до момента усъвършенстване на вътрешната правна уредба, която в определени насоки е по-добре регламентирана от уредбата на чужди законодателства и правни системи.

Глава първа „Обща характеристика на произхода от бащата“ съдържа два параграфа. В първия са разгледани понятието и правната същност на произхода от бащата. Направен е терминологичен анализ на понятийния апарат по темата. Посочени са принципите на произхода от бащата. Във втория параграф е изследвана в исторически аспект правната уредба на произхода от бащата, като тя систематизирано е класифицирана в пет етапа – от древността до днес. Изтъкнати са постигнатите във времето положителни законодателни промени.

В глава втора „Специални извънсъдебни способности за установяване на произхода от бащата“, в отделни пет параграфа са класифицирани извънсъдебните способности: с презумпцията за бащинство, по силата на брака; при обявено отсъствие на съпруга на майката; при обявена от съда смърт на съпруга и при асистирана репродукция. В петия параграф са изтъкнати законодателните ограничения за установяване на произхода от бащата. В тази глава са обсъдени положителните и отрицателните страни на законодателството и на съдебната практика, посочени са някои празноти в правото, изведени са конфликтите на интереси. Представени са законодателни решения на чужди държави и е направено сравнение с ислямското право. Особено внимание е отделено на някои празноти в законодателството и на различни неизследвани досега хипотези при изменение или отмяна на съдебно решение за обявяване на безвестно отсъствие или смърт на съпруга на майката. Разгледана е и хипотезата на установяване на бащинството при естествена смърт на бащата. Внимание е насочено и към правото на детето да познава своя баща и към въпросите, произтичащи от анонимното донорство при асистираната репродукция. Отредено е място и на чуждите законодателни решения, както и на доказването при установяването по извънсъдебен път на бащинството.

В глава трета, озаглавена „Специални съдебни способности за установяване и оспорване на произхода от бащата“, в отделни четири параграфа, се разглеждат исковите способности за защита на произхода от бащата. Изследването в тази глава е посветено на установяването на бащинството с иск по чл. 69 от Семейния кодекс, като е обърнато внимание на решенията в чужди законодателства, както и на установяването на бащинството след смъртта на бащата. Представено е оспорването на презумпцията за бащинство с иск по чл. 62 от Семейния кодекс, с акцент върху проблемите при предявяване на иска по чл. 62, ал. 4 от Семейния кодекс от детето. Особено внимание е отделено на положението на биологичния баща. Посочени са възможните решения при оспорване на презумпцията за бащинство в чужди законодателства и по ислямското право. С основните проблеми са съпоставени и проблемите при оспорването на бащинството в други производства – в производството за съдебна делба по реда на чл. 343 от

ГПК, в производството за поправяне на допуснати грешки в акта за раждане по реда на чл. 547, във вр. с чл. 542 от Гражданския процесуален кодекс, във вр. с чл. 13 – 15 от Закона за гражданската регистрация и в производството по установяване на унищожаването или изгубването на регистъра на актовете за гражданско състояние по реда на чл. 38, ал. 5 от Закона за гражданската регистрация. В последния, четвърти, параграф е отделено внимание на доказателствата при установяване и оспорване на бащинството, като е изтъкнато приоритетното значение на ДНК експертизата, като най-съвременен метод на доказване. Отчетени са недостатъците при неправилното провеждане и даване на резултати при ДНК експертизата и евентуалните противоречия между заключението на експерта и останалите събрани доказателства.

В заключението на дисертационния труд са обобщени изводите от направеното изследване, предложени са някои виждания за бъдещи законодателни промени, като са изведени предложения *de lege ferenda* и са очертани научните и приложните приноси.

Дисертационният труд съдържа следните приноси:

Конкретните приноси могат да бъдат обобщени, както следва:

1. Трудът представлява първо по рода си цялостно, задълбочено и систематично изследване на специалните способности за установяване и оспорване на произхода от бащата.

2. Резултатите от изследването имат важно практическо значение, доколкото формулираните в него изводи и предложения могат да бъдат използвани в различни сфери: научноизследователската, правотворческата, образователната, учебно-методическата сфера и правообразователната.

3. Предложенията *de lege ferenda* са направени при подробен анализ на действащото законодателство и съдебната практика, след сравнителен анализ с чужди законодателства и правни системи, като са взети предвид и най-новите актове на Европейския съд по правата на човека:

3.1. За изменение на СК, с което да се въведат норми, с които да се уредят правата на биологичния баща на детето.

3.2. При промени в СК да се предвиди задължително съгласуване с магистратите на нивото на различните съдилища и с тези от ВКС и ВАС.

3.3. Да се запази акцентът върху интересите на детето, като се търси баланс между тях и правното положение на майката и бащата-съпруг на майката на детето, без да се пренебрегва правното положение на биологичния баща-несъпруг.

3.4. Да се акцентира вниманието върху преодоляването на недостатъците при събирането на доказателствата при установяването и оспорването на произхода от бащата, като

се прецизират критериите за доказването на произхода от бащата.

3.5. Да се регламентират правила за изготвяне на съдебните експертизи по въпросите на произхода.

4. Докторантът е написал труда, като самостоятелно е провел изследването и е направил изводи и предложенията за промяна в законодателството.

По дисертацията могат да се направят и следните бележки и препоръки:

1. При бъдещо издаване на труда, в него да се включи и най-новата съдебна и тълкувателна практика на Върховния касационен съд.

2. Историческият и сравнителноправният анализ по темата могат да бъдат по-кратки.

Публикации по темата на дисертационния труд:

Докторантът е представил четири научни публикации, свързани с темата на дисертационното изследване.

Заключение:

Дисертационният труд представлява завършено научно изследване на актуална тема. Авторът е изложил и аргументирал оригинални становища. Налице е доказана способност на докторанта за самостоятелно изследване на важни теоретични и практически въпроси на високо научно ниво. За това несъмнено е допринесъл големия практически опит на автора като университетски преподавател във ВСУ „Черноризец Храбър“ и действащ адвокат.

Налице са всички изисквания на чл. 6, ал. 1, ал. 3 и ал. 4 ЗРАСРБ и чл. 24, чл. 25 и чл. 27 от ППЗРАСРБ и на Вътрешния правилник на ВСУ „Черноризец Храбър“ за присъждане на образователна и научна степен „доктор“, поради което, убедено препоръчвам на членовете на Научното жури да присъдят на Мария Петрова Петрова образователната и научна степен „доктор“ по професионално направление 3.6. Право, научна специалност „Гражданско и семейно право“.

София, 30 септември 2020 г.

проф. д-р Симеон Тасев